



Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2023. március 30.*

„Előzetes döntéshozatal – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Második Luganói Egyezmény – A határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó eljárás – A 34. cikk 2. pontja – Eljárást megindító irat a származási államban – Fizetési meghagyás szabályos kézbesítését követően a svájci jog szerinti marasztalási kereset keresetlevelének szabálytalan kézbesítése”

A C-343/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) a Bírósághoz 2022. május 27-én érkezett, 2022. január 20-i határozatával terjesztett elő a

PT

és

VB

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: M. Safjan tanácselnök (előadó), N. Jääskinen és M. Gavalec bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a német kormány képviseletében J. Möller, M. Hellmann és U. Kühne, meghatalmazotti minőségben,
- a svájci kormány képviseletében M. Kähr és L. Lanzrein, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében B. Ernst és S. Noë, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2007. október 30-án aláírt, az Európai Közösség nevében a 2008. november 27-i 2009/430/EK tanácsi határozattal (HL 2009. L 147., 1. o.) jóváhagyott egyezmény (a továbbiakban: második Luganói Egyezmény) 34. cikke 2. pontjának értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet a PT és VB között egy svájci bíróság által hozott határozat Németországban való végrehajthatóvá nyilvánítása tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az 1965. november 15-i Hágai Egyezmény

- 3 A polgári és kereskedelmi ügyekben keletkezett bírósági és bíróságon kívüli iratok külföldön történő kézbesítéséről szóló 1965. november 15-i Hágai Egyezmény (kihirdette: 2005. évi XXXVI. törvény) 5. cikke szerint:

„A megkeresett Állam Központi Hatósága az iratot maga kézbesíti vagy gondoskodik annak kézbesítéséről, éspedig

- a) vagy olyan módon, amelyet a saját belső joga ír elő a saját területén keletkezett iratok ott tartózkodó személyek részére történő kézbesítésére,
- b) vagy a megkereső szerv által kívánt valamely különleges módon, kivéve, ha ez a mód a megkeresett Állam jogával összeegyeztethetetlen.

Az első bekezdés b) pontjában említett esettől eltekintve a kézbesítésre mindig sor kerülhet a címzett részére történő átadás útján, ha azt hajlandó önként átvenni.

Amennyiben az iratot az első bekezdés szerint kell kézbesíteni, a Központi Hatóság megkívánhatja, hogy az iratot a megkeresett Állam hivatalos nyelvén vagy egyik hivatalos nyelvén állítsák ki, avagy lássák el e nyelven készült fordítással.

A kérelemnek azt a részét, amely a jelen Egyezményhez Mellékletként csatolt minta szerint az irat lényeges tartalmát foglalja össze, a címzettnek az irattal együtt kézbesíteni kell.”

A második Luganói Egyezmény

- 4 A második Luganói Egyezményt az Európai Közösség, a Dán Királyság, az Izlandi Köztársaság, a Norvég Királyság és a Svájci Államszövetség írta alá.
- 5 Ezen egyezmény 34. cikkének 2. pontja szerint:
- „A határozat nem ismerhető el, amennyiben:
- [...]
2. a határozatot az alperes távollétében hozták, amennyiben az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot nem kézbesítették az alperes részére megfelelő időben ahhoz, hogy védelméről gondoskodhasson, kivéve ha az alperes elmulasztotta a határozatot megtámadó eljárás kezdeményezését, annak ellenére, hogy lehetősége lett volna rá”.
- 6 Az említett egyezmény 38. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:
- „Ezen egyezmény által kötelezett valamely államban hozott és ebben az államban végrehajtható határozatot ezen egyezmény által kötelezett másik államban akkor hajtanak végre, ha azt bármely érdekelt fél kérelmére ott végrehajthatónak nyilvánították.”
- 7 Ugyanezen egyezmény 53. cikke értelmében:
- „(1) Az elismerést vagy a végrehajthatóság megállapítását kérelmező félnek be kell mutatnia a határozatnak a hitelessége megállapításához szükséges feltételeknek megfelelő másolatát.
- (2) A végrehajthatóság megállapítását kérelmező félnek az 55. cikk sérelme nélkül az 54. cikkben említett igazolást is be kell mutatnia.”
- 8 A második Luganói Egyezmény 54. cikke a következőképpen rendelkezik:
- „A határozathozatal helye szerinti, ezen egyezmény által kötelezett állam bírósága vagy illetékes hatósága bármely érdekelt fél kérelmére az ezen egyezmény V. mellékletében szereplő formanyomtatványnak megfelelő igazolást bocsát ki.”
- 9 A második Luganói Egyezmény a joghatósággal, eljárással és végrehajtással kapcsolatos bizonyos kérdésekről szóló 1. jegyzőkönyve III. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:
- „Svájc fenntartja azt a jogot, hogy a megerősítéskor úgy nyilatkozzon, hogy a 34. cikk 2. pontjában foglalt rendelkezés következő részét nem alkalmazza:
- »kivéve, ha az alperes elmulasztotta a határozatot megtámadó eljárás kezdeményezését, annak ellenére, hogy lehetősége lett volna rá«.
- Amennyiben Svájc ilyen nyilatkozatot tesz, a többi Szerződő Fél a svájci bíróságok által hozott határozatok tekintetében ugyanezt a fenntartást alkalmazza.”
- 10 E fenntartással összhangban a Svájci Államszövetség úgy nyilatkozott, hogy nem alkalmazza a második Luganói Egyezmény 34. cikkének 2. pontjában foglalt rendelkezés vonatkozó részét.

A svájci jog

- 11 Az 1889. április 11–i Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs (a követelések végrehajtásáról és a fizetéseképtelenségről szóló szövetségi törvény) alapügyre alkalmazandó változata (RS 281.1, a továbbiakban: SchKG) 38. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A követelés végrehajtása a fizetési meghagyás kézbesítésével indul. A végrehajtás lefoglalással, zálogjog érvényesítésével vagy csődeljárással folytatódik.”

- 12 E törvény 67. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A követelés végrehajtása iránti kérelmet írásban vagy szóban kell benyújtani a hivatalhoz. A kérelem a következőket tartalmazza:

1. a hitelező és adott esetben jogi képviselőjének neve és lakóhelye vagy székhelye; ha külföldön rendelkezik lakóhellyel vagy székhellyel, a Svájcban választott címe vagy kézbesítési címe. Külön megjelölés hiányában a hivatalt kell választott lakcímnak vagy kézbesítési címnek tekinteni;
2. az adós és adott esetben jogi képviselőjének neve és lakóhelye vagy székhelye; az öröklési ügyekben indított követelés-végrehajtás esetén meg kell jelölni azokat az örökösöket, akiket értesíteni kell;
3. a követelés vagy kért biztosíték Svájc törvényes fizetőeszközében kifejezett összege; ha a követelést kamat terheli, akkor a kamat mértéke és időtartama napokban kifejezve;
4. jogcím és időpontja; jogcím hiányában a kötelezettség indoka.”

- 13 Az említett törvény 69. cikke a következőket írja elő:

„(1) A követelés végrehajtása iránti kérelem kézhezvételét követően a hivatal fizetési meghagyást bocsát ki.

(2) A fizetési meghagyás a következőket tartalmazza:

1. a követelés végrehajtása iránti kérelemre vonatkozó adatok;
2. felszólítás a tartozás összegének és a költségeknek húsz napon belüli megfizetésére, ha az eljárás célja biztosíték nyújtása, akkor azok e határidőn belüli szolgáltatására;
3. tájékoztatás arról, hogy az adós a kézbesítéstől számított tíz napon belül ellentmondást nyújthat be, ha a tartozás egészét vagy egy részét, vagy a hitelező végrehajtáshoz való jogát kívánja vitatni;
4. tájékoztatás arról, hogy ha az adós nem tesz eleget a fizetési meghagyásnak vagy ellentmondást nyújt be, a végrehajtás folytatódik.”

- 14 Ugyanezen törvény 71. cikkének (1) bekezdése szerint:
„A fizetési meghagyást a követelés végrehajtása iránti kérelem kézhezvételét követően kézbesíteni kell az adósnak.”
- 15 Az SchKG74. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:
„Ha az adós ellentmondással kíván élni, a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított tíz napon belül szóban vagy írásban haladéktalanul elő kell terjesztenie azt a fizetési meghagyást kibocsátó személynél.”
- 16 E törvény 78. cikkének (1) bekezdése értelmében az ellentmondás felfüggeszti a végrehajtást.
- 17 Az említett törvény 79. cikke a következőket írja elő:
„Az a hitelező, akivel szemben ellentmondást nyújtanak be, polgári vagy közigazgatási eljárásban érvényesítheti követelését. A hitelező csak olyan végrehajtható határozat alapján kérheti a végrehajtás folytatását, amely kifejezetten elhárítja az ellentmondást.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 18 2013. január 19-én a Betriebsamt Genf (genfi végrehajtó hivatal, Svájc) VB kérelmére fizetési meghagyást bocsátott a németországi lakóhellyel rendelkező PT-vel szemben bérletidíj-tartozások megfizetésére. 2013. január 28-án PT az SchKG 74. cikke alapján ellentmondást nyújtott be e fizetési meghagyással szemben.
- 19 VB keresetet indított PT ellen a tribunal des baux et loyers du canton de Genève (Genf kanton haszonbérleti és bérleti ügyekkel foglalkozó bírósága) előtt, az ellentmondás elhárítását nem kérte. E bíróság megkísérelte a francia nyelven megszóvegezett keresetlevelet PT németországi lakóhelyén kézbesíteni. PT, aki nem beszél franciául, a keresetlevél német nyelvű fordítása hiányában megtagadta a kézbesítést. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a PT az eljárás során nem kapott további információkat. 2014. január 30-i, hirdetmény útján közölt ítéletében a tribunal des baux et loyers du canton de Genève (Genf kanton haszonbérleti és bérleti ügyekkel foglalkozó bírósága) PT-t összesen 4120,70 svájci frank (CHF) (hozzávetőleg 4090 euró) kamatokkal növelt összegének megfizetésére kötelezte. A fizetési meghagyással szemben benyújtott ellentmondás elhárítására az ítéletben nem került sor.
- 20 VB a második Luganói Egyezmény 38. cikkének (1) bekezdése és 53. cikke alapján kérelmet nyújtott be a Landgericht (regionális bíróság, Németország) a 2014. január 30-i ítélet németországi végrehajthatóvá nyilvánítása iránt. E célból ezen ítélet hiteles és lefordított másolatát is benyújtotta, valamint az ezen egyezmény 54. cikke szerinti igazolást. Mivel e bíróság helyt adott e kérelemnek, PT fellebbezést nyújtott be e határozat ellen az Oberlandesgericht (regionális felsőbbbíróság, Németország).
- 21 E bíróság elutasította e fellebbezést, mivel úgy ítélte meg, hogy a második Luganói Egyezmény 34. cikkének 2. pontja nem zárja ki a 2014. január 30-i ítélet elismerését. Álláspontja szerint az alperes részére 2013. január 19-én szabályszerűen kézbesített fizetési meghagyást eljárást megindító iratnak kell tekinteni.
- 22 PT ezen ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett a kérdést előterjesztő bíróság elé.

- 23 E bíróság szerinti a fizetési meghagyást szabályszerűen kézbesítették, a keresetlevél kézbesítése azonban nem felelt meg polgári és kereskedelmi ügyekben keletkezett bírósági és bíróságon kívüli iratok külföldön történő kézbesítéséről szóló, 1965. november 15-i Hágai Egyezmény 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, mivel nem tartalmazta ezen irat német nyelvű fordítását. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy e fordítás hiányában a kézbesítés nem tette lehetővé PT számára a védekezést.
- 24 Mivel a fizetési meghagyás kézbesítését a keresetlevél szabálytalan kézbesítése követte, a kérdést előterjesztő bíróság szerint meg kell határozni, hogy ezen iratok közül melyiket kell eljárást megindító iratnak tekinteni.
- 25 E körülmények között a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a második Luganói Egyezmény 34. cikkének 2. pontját, hogy egy svájci fizetési meghagyás kibocsátását követően az e fizetési meghagyással szemben benyújtott ellentmondás elhárítása iránti kérelem nélkül indított marasztalási kereset keresetlevele minősül az eljárást megindító iratnak?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 26 Egyetlen kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a második Luganói Egyezmény 34. cikkének 2. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy egy svájci fizetési meghagyás kibocsátását követően az e fizetési meghagyással szemben benyújtott ellentmondás elhárítása iránti kérelem nélkül indított, a svájci jog szerinti marasztalási kereset keresetlevele e rendelkezés értelmében az eljárást megindító iratnak minősül.
- 27 Emlékeztetni kell arra, hogy a második Luganói Egyezmény szövege szinte teljesen megegyezik a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o., HL 2011. L 124., 47. o.) megfelelő cikkeinek szövegével, és biztosítani kell e jogi aktusok egyenértékű rendelkezéseinek egységes értelmezését (2019. május 2-i Pillar Securitisation ítélet, C-694/17, EU:C:2019:345, 27. pont).
- 28 A Bíróságnak a 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontjára vonatkozó ítélkezési gyakorlatából, amely megfelel a második Luganói Egyezmény 34. cikke 2. pontjának, kitűnik, hogy a végrehajtás helye szerinti tagállam bíróságának jogorvoslat esetén meg kell tagadnia, vagy vissza kell vonnia az alperes távollétében hozott külföldi határozat végrehajtását, ha az eljárást megindító vagy az azzal egyenértékű iratot nem kézbesítették a távol lévő alperes részére ahhoz megfelelő időben és módon, hogy védelméről gondoskodhasson, kivéve, ha az alperes e határozattal szemben annak ellenére nem terjesztett elő jogorvoslati kérelmet a határozathozatal helye szerinti tagállam bíróságai előtt, hogy lehetősége lett volna rá (2012. szeptember 6-i Trade Agency ítélet, C-619/10, EU:C:2012:531, 32. pont).

- 29 Ez utóbbi tekintetben, mivel a Svájci Államszövetség a második Luganói Egyezmény jelen ítélet 9. pontjában említett 1. jegyzőkönyve III. cikkének (1) bekezdése alapján fenntartást tett az ezen egyezmény 34. cikkének 2. pontjában foglalt, az alperes távollétében hozott külföldi határozattal szembeni eljárás kezdeményezésére vonatkozó rendelkezés alkalmazása tekintetében, a többi szerződő fél ugyanezt a fenntartást alkalmazza a svájci bíróságok határozataival szemben.
- 30 Következésképpen a Svájci Államszövetséggel fennálló kapcsolatokra tekintettel a második Luganói Egyezmény 34. cikkének 2. pontja keretében a külföldi határozat végrehajtásának megtagadása kivétel nélkül kötelező, ha az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot nem kézbesítették a távollévő alperes részére megfelelő időben és módon ahhoz, hogy védelméről gondoskodhasson.
- 31 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a jelen ügyben így meg kell tagadni a végrehajtást, ha az eljárást megindító irat nem a végrehajtó hivatal által kibocsátott fizetési meghagyás, hanem a Genf kanton bíróságához később benyújtott keresetlevél.
- 32 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az eljárást megindító irat vagy azzal egyenértékű irat fogalma azt az iratot vagy azokat az iratokat jelenti, amely vagy amelyek szabályszerűen és megfelelő időben történő kézbesítése révén az alperesnek módjában áll a jogait érvényesíteni, mielőtt a kibocsátó tagállamban végrehajtható ítélet meghozatalára kerülne sor (1995. július 13-i Hengst Import ítélet, C-474/93, EU:C:1995:243, 19. pont).
- 33 E meghatározás alapján a Bíróság eljárást megindító iratnak tekintette a német jog szerinti fizetési meghagyást (*Zahlungsbefehl*), amelynek kézbesítése ellentmondás hiányában lehetővé teszi a jogosult számára végrehajtható határozat meghozatalát (1981. június 16-i Klomps ítélet, 166/80, EU:C:1981:137, 9. pont), valamint a keresetlevéllel együtt kézbesített, olasz jog szerinti fizetési meghagyást (*decreto ingiuntivo*) (1995. július 13-i Hengst Import ítélet, C-474/93, EU:C:1995:243, 20. és 21. pont).
- 34 Ezzel szemben a Bíróság megállapította, hogy az eljárást megindító irat e meghatározásának nem felel meg a német jog szerinti végrehajtási okirat (*Vollstreckungsbefehl*), amely önmagában végrehajtható, és amelyet a fizetési meghagyás kézbesítését követően bocsátanak ki (1981. június 16-i Klomps ítélet, 166/80, EU:C:1981:137, 9. pont).
- 35 Ebből következik, hogy két olyan eljárás láncolata esetén, amelyek mindegyike lehetővé teszi, hogy végül ugyanarra a kötelezettségre vonatkozóan végrehajtható határozatot hozzanak, az első eljárás megindítása csak akkor minősülhet a második eljárást megindító iratnak a második Luganói Egyezmény 34. cikkének 2. pontja értelmében, ha a kettő között funkcionális egység áll fenn.
- 36 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból és a Bírósághoz benyújtott írásbeli észrevételekből kitűnik, hogy a svájci jogban a fizetési meghagyás kibocsátására irányuló, a végrehajtó hivatal előtti eljárás különbözik a marasztalási keresetre alkalmazandó peres eljárástól.
- 37 Az első eljárás keretében az adós az SchKG 74. cikkének (1) bekezdése értelmében tíz napon belül ellentmondással élhet a fizetési meghagyással szemben. Az ellentmondás a végrehajtó hivatal előtti eljárás befejezését vonja maga után, és bírósági eljárásra kényszeríti a hitelezőt. Az SchKG 79. cikke értelmében a hitelező csak olyan végrehajtható határozat alapján kérheti a végrehajtást, amely kifejezetten elhárítja az ellentmondást. A bíróság a későbbiekben megindított rendes marasztalási kereset keretében dönt az ellentmondás elhárításáról is.

- 38 A második eljárás, vagyis a bíróságok előtt indított marasztalási kereset független a követelések végrehajtására irányuló eljárástól. Kétségtelen, hogy a bíróságok előtt indított marasztalási kereset olyan követelés megfizettetésére irányul, amely az SchKG 38., 67. és 69. cikke alapján fizetési meghagyás révén végrehajtás tárgyát képezte. A kérdést előterjesztő bíróság szerint azonban a marasztalási kereset ellentmondás elhárítása iránti kérelem nélküli megindítása nem az ellentmondás következtében felfüggesztett, a követelések végrehajtására irányuló eljárás lezárására irányul, az ellentmondás ugyanis nem szükséges előfeltétele a marasztalási keresetnek.
- 39 Ezért, amennyiben a polgári peres marasztalási eljárásban nem kérték az ellentmondás elhárítását, a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok fenntartása mellett meg kell állapítani, hogy nincs funkcionális egység a végrehajtási eljárás és a bíróság előtt indított marasztalási kereset között, ezen egység tenné lehetővé, hogy a fizetési meghagyást a második Luganói Egyezmény 34. cikkének (2) bekezdése értelmében eljárást megindító iratnak lehessen tekinteni.
- 40 A fentiek összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a második Luganói Egyezmény 34. cikkének 2. pontját úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében eljárást megindító iratnak minősül egy svájci fizetési meghagyás előzetes kibocsátását követően az e fizetési meghagyással szemben benyújtott ellentmondás elhárítása iránti kérelem nélkül indított, a svájci jog szerinti marasztalási kereset keresetlevele.

A költségekről

- 41 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2007. október 30-án aláírt, az Európai Közösség nevében a 2008. november 27-i 2009/430/EK tanácsi határozattal jóváhagyott egyezmény 34. cikkének 2. pontját

a következőképpen kell értelmezni:

e rendelkezés értelmében eljárást megindító iratnak minősül egy svájci fizetési meghagyás előzetes kibocsátását követően az e fizetési meghagyással szemben benyújtott ellentmondás elhárítása iránti kérelem nélkül indított, a svájci jog szerinti marasztalási kereset keresetlevele.

Aláírások